

Nr 9

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 65 § utsökningslagen m. m.

Genom en den 10 december 1954 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 18, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t under åberopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll föreslagit riksdagen att antaga följande vid propositionen fogade förslag till

1) **L a g**

om ändrad lydelse av 65 § utsökningslagen.

Häri genom förordnas, att 65 § utsökningslagen¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

65 §.

Från utmätning skola undantagas dels nödiga gång- och sängkläder för gäldenären, hans make och oförsörjda barn eller adoptivbarn, dels ock nödiga arbetsredskap eller andra nödiga lösören till ett värde av högst *ettusen* kronor, eller, där gäldenären icke är familjeförsörjare och ej heller har eget hushåll, högst *fyrhundra* kronor. Saknas utväg till nödortföttigt uppehälle; då skall från utmätning undantagas av det förråd, som i huset finnes, vad till underhåll för en månad tarvas, eller, där tillräckligt förråd ej finnes, av penningar, som gäldenären innehar eller äger inestående i bank eller annan penninginrättning, så mycket som erfordras för anskaffande av det felande. Lös pant må ej undan-

Från utmätning skola undantagas dels nödiga gång- och sängkläder för gäldenären, hans make och oförsörjda barn eller adoptivbarn, dels ock nödiga arbetsredskap eller andra nödiga lösören till ett värde av högst *ettusenfemhundra* kronor, eller, där gäldenären icke är familjeförsörjare och ej heller har eget hushåll, högst *sexhundra* kronor. Saknas utväg till nödortföttigt uppehälle; då skall från utmätning undantagas av det förråd, som i huset finnes, vad till underhåll för en månad tarvas, eller, där tillräckligt förråd ej finnes, av penningar, som gäldenären innehar eller äger inestående i bank eller annan penninginrättning, så mycket som erfordras för anskaffande av det felande. Lös pant må ej undan-

¹ Senaste lydelse, se SFS 1945: 284.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

tagas från utmätning för den gäld,
varför pantsättningen skett.

tagas från utmätning för den gäld,
varför pantsättningen skett.

*Denna lag träder i kraft den 1 juli
1955.*

2) Lag

om ändrad lydelse av 97 § konkurslagen.

Härigenom förordnas, att 97 § konkurslagen¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

97 §.

Gäldenär skall av konkursboet njuta nödigt underhåll för sig, make och oförsörjda barn eller adoptivbarn under två månader från den dag, då beslutet om egendomsavträde meddelades, där ej han själv eller hans make kan annorledes försörja familjen. Kan ej inom nämnda tid bouppteckningssed avläggas av gäldenären, njute han underhåll till dess sådant skett. Gäldenären äge ock från konkursboet utbekomma och behålla dels nödiga gång- och sängkläder för sig, make och oförsörjda barn eller adoptivbarn dels ock nödiga arbetsredskap eller andra nödiga lösören till ett värde av högst *ettusen* kronor eller, där gäldenären icke är familjeförsörjare och ej heller har eget hushåll, högst *fyrhundra* kronor.

Gäldenär skall av konkursboet njuta nödigt underhåll för sig, make och oförsörjda barn eller adoptivbarn under två månader från den dag, då beslutet om egendomsavträde meddelades, där ej han själv eller hans make kan annorledes försörja familjen. Kan ej inom nämnda tid bouppteckningssed avläggas av gäldenären, njute han underhåll till dess sådant skett. Gäldenären äge ock från konkursboet utbekomma och behålla dels nödiga gång- och sängkläder för sig, make och oförsörjda barn eller adoptivbarn dels ock nödiga arbetsredskap eller andra *nödiga femhundra* kronor eller, där gäldenären icke är familjeförsörjare och ej heller har eget hushåll, högst *sexhundra* kronor.

Vid bestämmande — — — åligga honom.

Har dödsbos — — — från dödsfallet.

*Denna lag träder i kraft den 1 juli
1955.*

¹ Senaste lydelse, se SFS 1945: 285.

Enligt gällande ordning är viss del av gäldenärs egendom fredad från utmätning. Sålunda stadgas i 65 § utsökningslagen, att från utmätning skall undantagas dels nödiga gång- och sängkläder för gäldenären, hans make och oförsörjda barn eller adoptivbarn, dels ock nödiga arbetsredskap eller andra nödiga lösören till ett värde av högst ettusen kronor eller, där gäldenären icke är familjeförsörjare och ej heller har eget hushåll, högst fyrahundra kronor. Saknas utväg till nödtorftigt uppehälle, skall från utmätning undantagas av det förråd, som i huset finnes, vad till underhåll för en månad tarvas eller, där tillräckligt förråd ej finnes, av penningar, som gäldenären innehar eller äger innestående i bank eller annan penninginrättning, så mycket som erfordras för anskaffande av det felande. Lös pant får ej undantagas från utmätning för den gäld, varför pantsättningen skett.

Även vid konkurs åtnjuter gäldenären skydd för viss egendom. Här om innehåller 97 § konkurslagen, att gäldenären skall av konkursboet njuta nödigt underhåll för sig, make och oförsörjda barn eller adoptivbarn under viss i lagrummet närmare angiven tid. Gäldenären äger också från konkursboet utbekomma och behålla dels nödiga gång- och sängkläder för sig, make och oförsörjda barn eller adoptivbarn dels ock nödiga arbetsredskap eller andra nödiga lösören till ett värde av högst ettusen kronor eller, där gäldenären icke är familjeförsörjare och ej heller har eget hushåll, högst fyrahundra kronor.

De förut återgivna beloppen — som tidigare varit lägre — fastställdes till sin nuvarande storlek genom lagändringar 1945.

I framställning den 14 november 1953 har *föreningen Sveriges stadsfogdar* på anförda skäl hemställt, att de i 65 § utsökningslagen angivna beloppen å ettusen kronor och fyrahundra kronor måtte höjas till ettusenfemhundra kronor respektive sexhundra kronor.

Över framställningen har efter remiss yttranden avgivits av socialstyrelsen, överståthållarämbetet, överexekutorerna i Göteborg, Malmö, Varberg, Västerås och Umeå, länsstyrelserna i Stockholms, Kronobergs, Malmöhus, Kopparbergs och Norrbottens län, statskontoret, kommerskollegium, föreningen Sveriges landsfiskaler, svenska exekutionsmännens riksförbund, Sveriges advokatsamfund, svenska bankföreningen, svenska sparbanksföreningen samt köpmannaföreningarnas central för ackords- och konkursärenden (ackordscentralen). Vissa länsstyrelser och överexekutorer har bifogat yttranden från utmätningsmän. Vid det av kommerskollegium avgivna utlåtandet är fogade yttranden från samtliga handelskamrar, Sveriges köpmannaförbund och Sveriges grossistförbund.

De hörda myndigheterna och sammanslutningarna har nästan genomgående tillstyrkt det framlagda förslaget, varvid allmänt åberopats stegringen av levnadskostnaderna sedan 1945. Ett fåtal remissinstanser har emellertid avstyrkt framställningen. Såsom motiv för denna inställning har i huvudsak framhållits, att bestämmelserna om utmätningsfria belopp tolkades mycket liberalt och att en lagändring i avsedd riktning skulle otillbörligt

gynna gäldenärer, som i förlitan på att de icke hade utmättningsbar egendom underlåte att göra rätt för sig.

Föredragande departementschefen, statsrådet Zetterberg, har vid lagrådsremissen anfört:

»För att hindra att en gäldenär efter en utmätning blir blottställd innehåller utsökningslagen i 65 § regler, som undantager viss del av gäldenärens egendom från utmätning. Sålunda stadgas bl. a., att från utmätning skall undantagas nödiga arbetsredskap och andra nödiga lösören till ett värde av högst ettusen kronor eller, om gäldenären icke är familjeförsörjare och ej heller har eget hushåll, högst fyrahundra kronor. Enligt 97 § konkurslagen gäller en regel om rätt för konkursgäldenär att ur konkursboet utbekomma arbetsredskap och andra lösören av motsvarande omfattning. De i dessa bestämmelser angivna beloppen bestämdes vid lagändring 1945.

Genom den penningvärdesförändring, som inträffat sedan 1945, har det skydd som genom bestämmelserna beredes gäldenärerna väsentligt minskats. Av uttalanden i detta ärende framgår dock, att omfattningen av den egendom, som i tillämpningen faktiskt blivit undantagen, icke har minskat i direkt förhållande till penningvärdets fall. Detta torde sammanhånga med att enligt sakens natur stor svårighet möter att med säkerhet fastställa värdet på de mer eller mindre begagnade föremål gäldenärerna innehar och att därför vid värderingen försiktighet måste iakttagas. Självfallet är det en principiellt oriktig utväg att med åsidosättande av annan parts rätt genom ändrade värderingsgrunder motverka en penningvärdeförsämring. För att vid en sådan bibehålla det reella skyddet för gäldenärerna erfordras lagändring. Förslag har nu framförts om en höjning av de i lagrummen angivna beloppen med femtio procent. Det övervägande flertalet av de hörda myndigheterna och sammanslutningarna har biträtt förslaget.

Enligt min mening kan ifrågasättas, huruvida det icke är önskvärt att reglerna till skydd för gäldenärerna utformas på annat sätt än för närvarande är fallet. Det synes dock icke lämpligt att nu upptaga detta spörsmål till prövning, utan det torde böra behandlas vid den blivande allmänna reformeringen av utsökningsrätten. Detta bör emellertid icke utgöra hinder mot att nu vidtaga en sådan partiell ändring som kan vara påkallad av det förändrade penningvärdet. Med hänsyn till vad nyss anförts torde man därvid icke böra ingå på någon prövning huruvida ändringar bör göras på olika sätt för skilda grupper gäldenärer eller för egendom av olika slag.

På sätt framgår av det utav socialstyrelsen avgivna yttrandet har levnadskostnadsindex från år 1945 till juni 1954 stigit med 42 procent. För att nu ifrågavarande regler skall ha samma reella innehåll som åsyftades vid lagändringen 1945 bör de i förevarande lagrum angivna beloppen undergå en höjning som ungefärligen motsvarar prisstegringen på de förnödenheter och lösören som kan tänkas falla under bestämmelserna. På grund härav biträder jag det framlagda förslaget att de utmättningsfria beloppen höjes

till ettusenfemhundra kronor för familjeförsörjare och till sexhundra kronor för gäldenär, som icke är familjeförsörjare och ej heller har eget hushåll. Motsvarande ändring bör också göras i fråga om konkursgäldenärs rätt att utbekomma egendom ur boet.

Lagändringarna torde böra träda i kraft den 1 juli 1955.»

Lagrådet har lämnat förslagen utan erinran.

Utskottet. Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och får alltså hemställa,

att förevarande proposition, nr 18, måtte av riksdagen bifallas.

Stockholm den 3 februari 1955

På första lagutskottets vägnar:

EMIL AHLKVIST

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från första kammaren: herrar Ahlkvist, Branting, Per Olofsson, Lodenius, fru Gärde Widemar, herr Franzén, fru Wallentheim och herr Ollén;

från andra kammaren: herrar Lindberg, Landgren, Hedqvist, fröken Liljedahl, herrar Östlund, Ekström, Larsson i Stockholm och Larsson i Luttra.
